

ב"ה

פרשת במדבר

וארשתיך לי לעולם
הפטרות במדבר הושע ב, כא.

נשואין על תנאי ?

הרמב"ם כותב בהלכות איסורי ביאה^[1]: "אסור לאדם לישא אישה ודעתו לגרשה, שנאמר^[2] אל תחרוש על רַעַף רַעַה והוא יושב לבטח אתך. ואם הודיעה בתחילה שהוא נושא אותה לימים מותר".

...והנה, הלכה זו – קשורה גם עם ענין הגלות:

מבואר בכמה מקומות^[3] שכללות ענין הגלות הוא על דרך ובדוגמת ענין הגירושין בין כנסת ישראל (האשה) להקב"ה (בעלה), ובלשון הכתוב^[4]: "אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה", כלומר, עצם ענין הגירושין – עובדה היא, "אשר שלחתיה". התמיהה היא רק היכן הוא הספר כריתות".

וכאן נשאלת השאלה: הקב"ה ידע שיהיה ענין הגלות - גירושין, ולא רק באופן של ידיעה בלבד, "לְפָא לפומא לא גליא"^[5], כי אם באופן שהדבר נתגלה גם כדיבור בתורה, שהרי זוהי פרשה מפורשת בתורה - בקריאה דתשעה באב: "כי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ והשחתם וגו' והפיץ ה' אתכם בעמים וגו'"^[6].

ואם כן, כיצד היה יכול להיות ענין הנישואין דהקב"ה וכנסת ישראל בעת מתן תורה^[7], בה בשעה שהיה בדעתו של הקב"ה שיהיה אחר כך ענין הגירושין - הרי "אסור לאדם שישא אשה ודעתו לגרשה"!?!

ואין לומר שבנדון דידן היה ענין הנישואין באופן ש"הודיעה בתחלה שהוא נושא אותה לימים" - שהרי מובן וגם פשוט שאילו היו בני ישראל שומעים שנישואין אלו אינם אלא לימים, ואחר כך יהיה ענין של גירושין, בודאי לא היו מסכימים לכך בשום אופן שבעולם - היתכן שיניחו אותם במעמד ומצב ד"בנים שְגָלוּ מעל

שולחן אביהם"!?...

אילו היה הקב"ה אומר לבני ישראל שהנישואין יהיו רק לימים - היו בני ישראל אומרים להקב"ה: אין אנו מסכימים לכך, רוצים אנו נישואין נצחיים! והרי אי־אפשר לקדש את האשה בעל־כרחה, אלא מרצונה!

...אלא הביאור הוא: בסוף הלכות יסודי התורה^[8] - כותב הרמב"ם: "דברי הפורענות שהנביא אומר ... אם לא עמדו דבריו אין בזה הכחשה לנבואתו.. שהקב"ה ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה, ואפשר שעשו תשובה ונסלח להם כאנשי נינוה כו'". ומסיים: "הוא שירמיהו אמר בתשובתו לחנניה בן עזור כשהיה ירמיה מתנבא לרעה וחנניה לטובה, אמר לו לחנניה, אם לא יעמדו דברי אין בזה ראייה שאני נביא שקר אבל אם לא יעמדו דברך, יִדַע שאתה נביא שקר, שנאמר כו'".

ומזה מובן, שמה שכתוב בתורה "כי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ וגו'" - אין זה באופן של ידיעה ברורה, שכבר נתגלתה בדיבור ("לִבָּא לפומא גליא"), שלא שייך בה שינוי, שהרי כל נבואה שהיא באופן של פורענות יכולה להשתנות, שכן, "אפשר שיעשו תשובה ונסלח להם".

ואדרבה: כל אריכות הדברים בפרשה ד"כי תוליד בנים וגו'" אינה אלא כדי לעורר את בני ישראל שיזהרו בתכלית מהנהגה בלתי־רצויה, כדי שלא יבואו למצב כזה, רחמנא ליצלן.

[יתירה מזה: אפילו לאחרי שהיה צריך להיות ענין הגלות - הרי אף שנאמר בכתוב^[9] "ונושנתם", "רמז להם שיגלו ממנה לסוף שמונה מאות וחמישים ושתיים שנה, כמנין ונושנתם", אף על פי כן, "הקדים .. שתי שנים ל"ונושנתם", כדי שלא יתקיים בהם כי אבד תאבדון"^[10]].

ונמצא, שענין הנישואין לא היה חס ושלום באופן ש"דעתו לגרשה", שכן, הקב"ה בודאי לא רצה שיהיה ענין של גירושין (גלות), והזהיר את בני ישראל שיקיימו תורה ומצוות ויזהרו בתכלית מהנהגה בלתי־רצויה, כדי שענין הנישואין יהיה באופן תמידי.

קטע משיחת ש"פ קרח, ג' תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשד"מ ה"ד ע' 2378.

- [1] כא, כח.
[2] משלי ג, כט.
[3] ראה פתיחתא דאיכ"ר ד. וראה גם לקו"ש ח"ט ע' 146. וש"נ.
[4] ישעי' ג, א.
[5] קהלת רבה יב, ד"ה א.
[6] ואתחנן ד, כה ואילך.
[7] ראה תענית כו. ב - במשנה. במדב"ר פי"ב, ח (בסופה).
[8] פ"י ה"ד.
[9] דברים ד, כה.
[10] דברים ל, יח.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה